

Urednikova riječ

Nastanak ove knjižice „Franjevački himni na Trsteniku“ ima svoju zanimljivu povijest, odnosno, bolje rečeno, podlogu povijesnih zbivanja koja su se posljednjih desetljeća odvijala na ovom prostoru.

Ponajprije, Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu donedavno na Trsteniku nije imala nikakav objekt, a pogotovo ne crkvu ili samostan. A onda su se okolnosti promijenile, tako da danas ovdje postoji novoizgrađeni i novootvoreni samostan „Oca fra Ante Antića“ i crkva posvećena Presvetome Otkupitelju.

Naime, stoljećima već u Makarskoj, odnosno još ranije također u Šibeniku,¹ aktivan franjevački studij teologije odnedavno je preseljen u Split te se spojio s postojećim dijecezanskim teološkim studijem u Splitu pri čemu je tu osnovan Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu, a što je posljedično za sobom povlačilo i izgradnju adekvatnoga prostora za život i rad profesora i studenata koji su onda iz Makarske preselili u Split.

Dakle, na temelju međusobnih pregovora i Ugovora o suradnji na području odgoja i kulture, sklopljena između Svete Stolice i Republike Hrvatske, a odobrena 9. lipnja 1997., biskupski su Ordinariji Split-ske metropolije, u ime Teologije u Splitu, a provincijal Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja

---

¹ U Makarskoj je Franjevačka teologija nastala spajanjem učilišta u Šibeniku i Makarskoj. Šibensko trogodišnje filozofsko učilište osnovano je najkasnije 1699., a makarsko 1708. Četverogodišnje bogoslovno učilište osnovano je u Šibeniku 1714., a u Makarskoj 1736. Šibensko je bogoslovno učilište 1735. proglašeno generalnim učilištem I. stupnja s pravom pripremanja lektora, odnosno profesora priznatih u Franjevačkomu redu (diljem Europe). Preustrojem školstva prema austrijskom zakonodavstvu 1828. g. oba su učilišta ujedinjena u bogoslovno učilište s prve dvije godine studija u Šibeniku i druge dvije u Makarskoj. Godine 1907. ujedinjene su sve četiri godine bogoslovnoga studija u Makarskoj. Godine 1936. bogoslovnomu studiju ponovno je pripojen filozofski studij, a učilište je nazvano Franjevačka visoka bogoslovija u Makarskoj. Objavljivanjem Uredbe o položaju rimokatoličkih bogoslovnih škola 7. lipnja 1940. priznato je kao fakultet. Učilište je 1971. prvi put, a 1995. drugi put afilirano Katoličkomu bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. [Vidjeti: Stipan ZLATOVIĆ, *Franovci države presv. Otkupitelja i Hrvatski puk u Dalmaciji*, Zagreb 1888., str. 410.-415.; *Statuti Franjevačke visoke bogoslovije Makarska*, Šibenik 1935. (Povjesne crte i karakter učilišta, str. 3.-12.); Josip SOLDI, „Samostan sv. Lovre u Šibeniku“, *Kačić*, 1(1967.), br. 1. str. 5.-94. (posebno, str. 71.-81.); Jure BRKAN, „Školovanje svećeničko-redovničkih kandidata provincije Presvetoga Otkupitelja u XVIII. stoljeću“, *Kačić*, 16(1984.), br. 16, str. 7.-58.; Jure BRKAN, „Povijesni pregled djelovanja Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj“, u: *Franjevačka visoka bogoslovija u Makarskoj. 250. obljetnica osnivanja i rada 1736.-1986.*, ur. Gabrijel JURISIĆ/Jure BRKAN, Franjevačka visoka bogoslovija, Makarska 1989., str. 83.-99.; Jure BRKAN, „Bogoslovna učilišta provincije Presvetoga Otkupitelja“, *Historijski zbornik*, 43(1990.), br. 1. str. 149.-166.; Petar BEZINA, *Studij bogoslovije u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja (1735.-1918.)*, Split, 1993.; Franjevačka visoka bogoslovija Makarska, *Statuti* (potvrđeni na Provincijskom kapitolu Provincije Presvetoga Otkupitelja, Split, od 13. do 18. V. 1991.), Makarska 1993.; Bruno PEZO, „Teološki studij u Makarskom samostanu“, *Kačić*, 36-38 (2004.-2006.), br. 36-38, str. 447.-474.; Ante PERIŠA, *Od cvita do rukoveta*, u: *Isukrst Lepurski*, ur. Stipe NIMAC, Ravnokotarski *Cvit*, Lepuri, 2016., str. 58.]

uime Franjevačke teologije u Makarskoj 30. rujna 1997. potpisali ugovor o udruživanju i o osnivanju Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu (*Arhiv Katolički bogoslovni fakultet Sveučilište u Splitu, Biskupije Splitske metropolije i Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja zaključuju ugovor o udruživanju Teologije u Splitu i Franjevačke teologije u Makarskoj i ujedno o osnivanju zajedničkog Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, br. 391/1997. Split, 30. rujna. 1997.*).²

Uprava Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja prepoznala je, dakle, znakove vremena te mogućnost i potrebu uključivanja u javna sveučilišta, pa je pristupila ovom udruživanju i osnivanju Katoličkog bogoslovnog fakulteta u sklopu (javnoga) splitskoga sveučilišta.

Važnost toga događaja došla je do izražaja pogotovo kroz nekoliko godina kad se u Hrvatskoj krenulo s uvođenjem „Bolonjske reforme“ u visokoškolski sustav, a u što se aktivno i službeno na razini čitave Europe uključila također Sveta Stolica. Da se nije dogodilo ovo ujedinjenje teoloških učilišta u Makarskoj i Splitu, što je dovelo do osnivanja samostalne znanstvene institucije, – Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u sklopu splitskoga sveučilišta, teško je uopće zamisliti kako bi se moglo pratiti i kako bi teolozi kao aktivni sudionici mogli ostati u tijeku svih procesa koji su bolonjskom reformom umrežili i značajno promijenili visokoškolski sustav obrazovanja u cijeloj Europi, uključujući i Hrvatsku.

Najvažnije koristi od uključivanja crkvenih učilišta u bolonjsku reformu vrlo pregledno je sažeo kard. Zenon Grocholewski, prefekt Kongregacije za katolički odgoj, u svojem govoru na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu, u prigodi dana Sveučilišta 2014. Tu je, među ostalim, istaknuo kako je uključivanjem u bolonjski proces Crkva zapravo ostala integralni dio europskih sveučilišta, a koja su uglavnom i nastajala u okviru crkvenih učilišta, čime je izbjegla potiskivanje u „geto“, na rub, te joj je štoviše omogućeno ne samo sudjelovanje u donošenju raznih sveučilišno-znanstvenih odluka nego i priznavanje akademskih diploma kao i puno lakša opća znanstvena i studijska razmjena te poboljšanje mogućnosti istraživanja i naučavanja prema vlastitim specifičnostima. Crkva je stoga također formirala agenciju za poboljšanje studija pod nazivom „*Agenzia della Santa Sede per la Valutazione e la Promozione della Qualità delle Università e Facoltà Ecclesiastiche*“ (kratica: AVEPRO), a sve kako bi što bolje odgovorila novim (znanstveno-nastavnim) izazovima vremena.³

Kroz nešto manje od dvije godine od spomenutoga potpisivanja ugovora između Teologije u Splitu i Franjevačke teologije u Makarskoj Kongregacija za katolički odgoj u Vatikanu izdala je (9. srpnja 1999.) uredbu o osnivanju Katoličkoga bogoslovnog fakulteta, u sastavu Sveučilišta u Splitu. Istoga je dana Kongregacija za katolički odgoj (za sjemeništa i visoka učilišta) pod br. 791/98. izdala Dekret kojim, prema kan. 816. § 1. *Zakonika kanonskoga prava* i čl. 61. Apostolske konstitucije *Sapientia*

² Zanimljivo bi ovdje bilo dodati kako je već puno ranije postojao jedan pokušaj ujedinjavanja franjevačkoga s dijecezanskim studijem teologije. Naime, splitski nadbiskup Stjepan Cupilli [(Venecija, 19. studenoga 1659. – Split, 11. prosinca 1719.), splitski nadbiskup (1708.-1719.)], je uočio svježinu koju su sa sobom u Split donijeli franjevci, protjerani iz Sinja 1715. godine. Stoga je poželio da oni u njegovom gradu, koji je „glavni u Dalmaciji“ formiraju učilište od kojeg će svi imati koristi. Tako je 1717. definatorij Provincije Bosne Srebrene, na nadbiskupov prijedlog, donio odluku da se dotadašnji pokrajinski studij premjesti iz Šibenika u Split. Čini se ipak da se kratkotrajno studiralo zajedno u Nadbiskupskom sjemeništu, jer franjevci su se uskoro opet odlučili za svoja samostalna učilišta. [*Statuti Franjevačke visoke bogoslovije Makarska, Šibenik 1935.* (Povjesne crtece i karakter učilišta, str. 3.-12., ovdje str. 3.-4.); Usp. Ante CRNICA, *Naša Gospa od zdravlja i njezina slava. Kritički prikaz štovanja čudotvorne Gospe od zdravlja, njezina svetišta i samostana u Splitu na Dobromu*, Franjevačka bogoslovija-Makarska, Šibenik 1939., str. 413.-418.; Usp. *Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu 1999.-2009.*, Ivan TADIĆ (ur.), Crkva u svijetu/Katolički bogoslovni fakultet, Split, 2009. (Bogoslovna učilišta Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, str. 18.-22. (ovdje, str. 18.-19.)]

³ Usp. Kard. Zenon GROCHOLEWSKI, prefekt Kongregacije za katolički odgoj, *Katolička sveučilišta u današnjem svijetu*, predavanje u prigodi 10. obljetnice Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu, *Dies academicus*, Zagreb, 30. svibnja 2014., str. 4.

Christiana, se osniva i proglašava osnovanim Katolički bogoslovni fakultet u gradu Splitu, te ga se ovlašćuje podjeljivati akademske stupnjeve prema akademskim zakonima Crkve. Kongregacija za katolički odgoj istoga je dana pod istim brojem odobrila Statut Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Splitu, pokusno na pet godina.⁴

Na isti Statut svoju je suglasnost dalo i Upravno vijeće Sveučilišta u Splitu 17. rujna 1999.⁵

Slijedom toga studenti Franjevačke teologije odselili su iz Makarske u Split 1999. godine (oproštajni odlazak iz Makarske upriličen je na svetkovinu sv. Franje Asiškoga, 4. listopada 1999.).

Povodom svih tih događanja uprava Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja pristupila je također izgradnji novoga samostana „Oca fra Ante Antića“ u Splitu na Trsteniku.

Tako franjevci Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja 273 godine nakon prvoga dolaska u Split (samostan Gospe od Zdravlja, Split – Dobri, 1735.) grade novi samostan 2008. godine u Splitu na Trsteniku, na istočnome dijelu župe Gospe od Pojišana koju poslužuju Franjevci kapucini (OFM Cap.) Hrvatske kapucinske provincije svetoga Leopolda Bogdana Mandića, sa sjedištem u Zagrebu⁶, u neposrednoj blizini morske uvala „Trstenik“ i potoka „Trstenik“ koji je tijekom povijesti služio kao važni izvor pitke vode. Nazivan je i „Carska voda“, a njegov izvor „Kraljevo vrilo“.

Kamen temeljac za novi samostan („Otac fra Ante Antić“, Split – Trstenik) položen je 14. srpnja 2005., a gradnja samostana završena je u ljeto 2008. Izvođač radova bila je građevinska tvrtka „Lavčević“ Split. Samostan je izgrađen po projektu uglednoga arhitekta Jerka Rošina,⁷ a dugoročno je,

⁴ Congregatio de institutione catholica (De seminariis atque studiorum institutis), Decretum, N. 791/98. Datum Romae, ex aedibus eiusdem Congregationis, die IX mensis Julii, a. D. MCMXCIX; *Statut Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu*, Crkva u svijetu, Split, 2000.

⁵ *Sveučilište u Splitu*, br. 05-01/26-2-99; Split, 27. rujna 1999.

⁶ Franjevci kapucini grade samostan 1908./1909. i preuzimaju svetište „Gospe od Pojišana“ 6. ožujka 1909. Župa Gospe od Pojišana osnovana je 28. svibnja 1944. Iznimna je rijetkost činjenica da danas u župi Pojišan zapravo postoje svi oblici Franjevačkoga reda, što je zaista neobično da tako negdje na području jedne župe žive svi oblici Franjevačkoga reda. [Na području župe Gospe od Pojišana (Split-Pojišan) koju poslužuju franjevci kapucini Franjevačke provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića sa sjedištem u Zagrebu prisutni su franjevke i franjevci iz Franjevačke obitelji: Red manje braće - Ordo fratrum minorum (OFM), Franjevački samostan oca fra Ante Antića, Split-Trstenik; Red manje braće kapucina - Ordo fratrum minorum capuccinorum (OFM Cap), Franjevački kapucinski samostan Gospe od Pojišana, Split-Pojišan; Red sv. Klare (franjevke Klarise) - Ordo sanctae Clarae (OSC), Samostan sv. Klare, Split-Lučac; Franjevački svjetovni red - Ordo franciscanus saecularis (OFS) „Gospa od Pojišana“, Split-Pojišan; Franjevački svjetovni red - Ordo franciscanus saecularis (OFS), „Blagovijest“, Split – Trstenik; Franjevačka mladež (FRAMA) „Gospa od Pojišana“, Split – Pojišan] Naime, franjevci ili Red manje braće (lat. *Ordo fratrum minorum*, OFM) crkveni je red ustanovljen po nadahnuću sv. Franje Asiškog (1182. – 1226.). Red manje braće osnovao je Franjo Asiški 1209. godine. Sv. Franjo je po svom obraćenju ustanovio bratstvo „*Pokornička braća i sestre*“ iz kojeg se razvijaju tri franjevačka reda: Manja braća – muški red (OFM, OFMConv., OFM Cap.); Klarise – ženski red; Franjevački svjetovni red (OFS) – i muški i ženski red; Franjevci trećoredci – muški samostanski red (TOR). Vidi: [*Kapucinski samostan i svetište Gospe od Pojišana u Splitu*. Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 100. obljetnice dolaska kapucina na Pojišan, Split, 27. svibnja 2009., ur. Arsen DUPLANČIĆ, Kapucinski samostan Gospe od Pojišana, Split 2010.; *Sveta Klara Asiška i naše vrijeme*. Radovi simpozija u prigodi 800. obljetnice rođenja sv. Majke Klare (1193.-1993.), Split, 7-9. listopada 1993., *Kačić*, 26(1994.), br. 26. str. 319.-372.; *Franjevački izvori*, Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Sarajevo-Zagreb, 2012. O franjevcima u našim krajevima te o podjelama Franjevačkoga reda vidjeti: Ivan SESAR – Vlaho BOGOŠIĆ, *Predgovor*, u: *Hrvatski franjevački biografski leksikon* (ur. Franjo Emanuel HOŠKO – Pejo ČOŠKOVIĆ – Vicko KAPITANOVIĆ), Leksikografski zavod Miroslav Krleža/Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Zagreb 2010. str. VII-IX (ovdje, str. VII-VIII).]

⁷ Natječaj za idejno urbanističko-arhitektonsko rješenje franjevačkoga klerikata u Splitu raspisala je Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja, a na natječaj su pozvani renomirani hrvatski arhitekti: Nikola Bašić, Nenad Fabijanić, Dario Gabrić, Marijan Hržić, Ante Kuzmanić, Tomislav Odak, Jerko Rošin i Ante Vulin. Na natječaju je pobijedio projekt arhitekta Jerka Rošina, koji je buduću zgradu franjevačkoga klerikata osmislio i idejno uklopio u postojeći

također s obzirom na lociranost u neposrednoj blizini splitskoga sveučilišnoga kompleksa (kampus), zamišljen i kao „Studijski centar“ Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, a gdje bi se promicala specifična i prepoznatljiva franjevačka teološka misao (Franjo, Bonaventura, Duns Skot i dr.).⁸ A s obzirom na lokaciju te duhovni i teološki potencijal, također bi mogao biti izvrsno mjesto za opći sveučilišni pastoral. Odgojitelji, studenti i profesori uselili su se 19. travnja 2008.⁹ Na Trsteniku je službeno najprije otvorena i blagoslovljena „Područna redovnička kuća“ (prije nego je proglašen samostanom službeno se po redovničkom pravu zvao „redovnička kuća“) 17. prosinca 2008. A 16. listopada 2009. na Kapitulskom kongresu „područna kuća“ proglašena je samostanom. Samostan je dobio ime/naslov po sluzi Božjem ocu fra Anti Antiću (Šepurine, 16. travnja 1893. – Zagreb, 4. ožujka 1965.) – „Franjevački samostan oca fra Ante Antića, Split – Trstenik“. Samostanska crkva posvećena je 15. srpnja 2011. na svetkovinu „Presvetoga Otkupitelja“, zaštitnika Provincije, po kojemu je dobila i naslov, pa se na taj dan slavi zaštitnik i glavna svetkovina Franjevačkoga bratstva (OFM) na Trsteniku.

Zemljopisno gledano, pojam „Trstenik“ je predio Splita uz istoimeni potok i uvalu, između Firula i Križina. Današnji naziv je hrvatskoga porijekla, a dobio je ime po trstikama koje i danas rastu uz gore spomenuti izvor (i potok) koji, iako nije bio obilan, ipak jedini na splitskom poluotoku nikad nije presušivao, pa je zbog svoje važnosti bio obzidan, a nad njim se nalazio i kameni grb grada Splita.¹⁰ Povijesno Trstenik se prvi put spominje u oporuci splitskoga priora Petra (8./9. ili 11. st.) u latinskom obliku „ad *Calamentum*“, zatim u Sumpetarskom kartularu 1090. g. kao „*Calamitum*“. U istom kartularu naveden je i njegov alternativni hrvatski naziv u Jesenicama *in Tristenico* „*sclauonice dicitur Tirstenic, latine vero Calamet*“, iz čega se vidi da je slavenski naziv zamijenio prethodno postojeći romanski. Predio se 1493. g. spominje kao *Tarstenich*, a u Marulićevoj oporuci 1521. kao *Terstenich*.¹¹

Dakle, očito je da topografski naziv „Trstenik“ potječe od riječi „trska“, (odnosno lat. *Calametum* od „*calamus*“, – kako je očuvano u gore spomenutim starijim nazivima). No, ovdje nam se čini vrijednim ukazati i na važnost te riječi također u teološkom diskursu, a što se na prvi pogled ne vidi. Naime, teološki bremenita riječ „kanon“ zapravo potječe također od naziva za trstiku, ali u semitskim jezicima, i to najčešće u obliku „*kane*“ (u hebr. „*kaneb*“) (taj se korijen pojavljuje u asirskome, hebrejskome, aramejskome, sirijskome, arapskom i novohebrejskom jeziku), a njegovo je izvorno značenje bilo upravo „trstika“, potom „štap“, odnosno „mjerilo“... (za zidare, krojače i sl.), ali je značenje uskoro poprimilo i apstraktno obilježje u današnjem smislu „mjerila“, tj. „norme“, odnosno „kanona“ i „kanoničnosti“.¹² Tako bi i sam termin „trska“, odnosno „Trstenik“ lako mogao dobiti teološki prizvuk kad bi ga se prevelo u odgovarajući semitski termin kao „kanon“. Terminološki (etimološki) gledano tako bi termin „trstenik“ uključivao i pojam kanoničnosti ili normativnosti. Ipak, jasno je da se radi samo o slučajnoj – iako zanimljivoj – podudarnosti, a da franjevci (kako redovnici tako i svjetovni) na Trsteniku samo

---

projekt sveučilišnoga kampus koji se nalazi u neposrednoj blizini. (Više u: Jerko ROŠIN, *Krov nad oltarom*, Naklada Bošković, Split 2017. (Franjevački klerikat, Split 2002., str. 113.-143.)

⁸ O važnosti franjevačkih studijskih centara više vidjeti u: Red Manje braće, *Ratio studiorum*. „*In notitia veritatis proficere*“ (*LK 11, 1*), Generalno tajništvo za formaciju i studij, Rim, 2001., ovdje osobito čl. 118-129.

⁹ Za vrijeme gradnje bili su smješteni najprije u zgradi „Lavčevića“ (1999. – 2001.), a potom u novosagrađenom samostanu sestara milosrdnica „Navještenje Gospodinovo“ u Splitu (2001. – 2008.).

¹⁰ Usp. Duško KEČKEMET, „Pohvala splitskoj vodi“, *Hrvatska revija*, 6(2006.), br. 4., str. 87.

¹¹ Usp. Ana KODRIĆ / Marina MARASOVIĆ ALUJEVIĆ, „Toponimi romanskoga porijekla na splitskom poluotoku“, *Školski vjesnik*, 57(2008.), br. 1.-2., str. 91.-126.; Usp. Petar SKOK, Postanak Splita. *Anali Historijskog Instituta JAZU u Dubrovniku*, Dubrovnik 1952.; usp. Petar SKOK, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 3., JAZU Zagreb 1973., str. 510.

¹² Usp. Gerhard KITTEL (ur.), *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament*, Band III, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart, 1990., str. 600.-606.

teže prema onomu što je već kanonično i mjerodavno, idealno u Crkvi, vodeći se Pravilom sv. oca Franje i Evanđeljem kao posljednjim „kanonom“ i mjerilom kršćanskoga življenja.

Oko samostana na Trsteniku okupio se i franjevački svjetovni red, tj. mjesno bratstvo Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS-a), pod nazivom „Blagovijest“, Split – Trstenik¹³ te je kao takvo priznato javno vjerničko društvo u Katoličkoj crkvi (*Zakonik kanonskog prava*, kan. 303; *Generalne konstitucije OFS-a*, čl. 1. § 5.) u Hrvatskoj. Prvo Vijeće Mjesnoga bratstva OFS-a „Blagovijest“ čine: Mira Maslov, OFS, ministra; Ljiljana Koludrović, OFS, zamjenica ministre; Ivanka Dabro, OFS, tajnica; Danijel Pfeifer, OFS, blagajnik; Silvana Đilas, OFS, povjerenica za formaciju te fra Stipe Nimac, OFM, duhovni asistent.

Opslužujući *sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista* po primjeru sv. Franje Asiškoga ovo mjesno bratstvo dio je velike franjevačke obitelji i Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS-a) koji djeluje, prema obnovljenim Konstitucijama koje je 1978. odobrio Pavao VI., na međunarodnoj, nacionalnoj (Republika Hrvatska), područnoj (Splitsko-dubrovačko područno bratstvo OFS-a „Sv. Leopold Bogdan Mandić“ sa sjedištem u Splitu) i na mjesnoj razini (Mjesno bratstvo Franjevačkog svjetovnog reda „Blagovijest“ u Splitu na Trsteniku).

Tekstovi „Franjevačkih himana na Trsteniku“ temeljeni su na Riječi Božjoj (Bibliji), franjevačkoj kristoloziji (zaokupljenost Božjom poniznošću koja se dogodila u Utjelovljenju Isusa Krista, Sina Božjega te zaokupljenost ljubavlju Božjom kako se pokazala na Veliki petak, ljubav Uskrsnuloga), na franjevačkoj duhovnosti (*fraternitas, minoritas, evangelicitas, apostolicitas*), na Franjinoj *Pjesmi stvarova* koja uključuje i „cjelovitu (integralnu) ekologiju“¹⁴, ali je u nje utkana i povezanost s lokalitetom na kojemu je sagrađen novi Franjevački samostan „Oca fra Ante Antića“ (potok i uvala „Trstenik“).

Iskreno zahvaljujem autorima teksta (s. Vilma Šurjak, milosrdnica sv. Vinka Paulskog, splitska provincija „Navještenje Gospodinovo“, Split; Branka Mlinar, magistra katehetike, Omiš) i autorima glazbe (dr. sc. fra Slavko Topić, Franjevačka teologija u Sarajevu; mag. kompozicije, Blaženko Juračić, docent na Umjetničkoj akademiji Sveučilište u Splitu). Gospodinu Blaženku Juračiću posebno zahvaljujem također za njegovu nadahnutu znanstvenu studiju naslovljenu „Novi franjevački himni“ gdje on, služeći se najnovijim smjernicama crkvenog učiteljstva i relevantnim stranim i domaćim autorima u području crkvene glazbe uopće, posebno liturgijske glazbe, obrađuje ove izvorne i autohtone himne kao i liturgijsku glazbu na izvornim tekstovima pjesama.

Zahvaljujem također recenzentima: red. prof. (u trajnom zvanju) Vladi Sunku, Umjetnička akademija, Sveučilište u Splitu; izv. prof. dr. sc. Katarini Koprek, Katolički bogoslovni fakultet, Sveučilište u Zagrebu i izv. prof. dr. sc. Ivani Tomić Ferić, Umjetnička akademija, Sveučilište u Splitu.

¹³ Ordo franciscanus saecularis (OFS) Franjevački svjetovni red, Mjesno bratstvo OFS-a „Blagovijest“, Split – Trstenik kanonski je ustanovljeno 26. ožujka 2012. godine. (Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja, Split, *Dekret kanonskog ustanovljenja Mjesnog bratstva OFS-a „Blagovijest“*, br. 01-182/2012. Split, 26. ožujka 2012.; Mira MASLOV / Stipe NIMAC, „Split – Trstenik: Mjesno bratstvo OFS-a ‘Blagovijest’ – Zavjetovanje, primanje i izborni kapitul“, *Bratstvo*. Glasilo Hrvatskog nacionalnog bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda, 5(2014.), br. 10/11, str. 60.-62.).

¹⁴ Papa FRANJO, *Laudato si. Enciklika o brizi za zajednički dom*, Dokumenti 169. Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2015., br.137.-162.; Na dan godišnjeg odobrenja Pravila, kada se svetkuje blagdan Svih svetih franjevačkog reda, 29. studenoga 1979. Apostolskim breve-om „Inter sanctos“, proglasio je papa Ivan Pavao II. sv. Franju Asiškoga nebeskim zaštitnikom ekologa. Poticaj za to proglašenje dalo je i Međunarodno ekološko udruženje (Planning environmental and ecological Institute). O Franjinu i franjevačkom motrištu „cjelovite (integralne) ekologije“ i „ekološkom apostolatu“ vidjeti: Jure RADIĆ, „Sakralna ekologija znak vremena“, *Služba Božja*, 22(1982.), br. 3-4, str. 214.-238.

Iskreno zahvaljujem prijatelju doc. dr. sc. Anti Periši sa Sveučilišta u Zadru za svekoliku stručnu i jezičnu lekturu i korekturu.

Zahvaljujem također gospođici Nives Bijuković, mag. glazbe, notografkinji, gospodinu Ivi Pervanu, uglednom fotografu kao i grafičkome uredniku gospodinu Nevenu Marinu.

Uvjereni smo da će i ovaj "Cvit" „Franjevački himni na Trsteniku“, kao i svi drugi (32 do sada objavljena) obogatiti kulturnu (ovaj osobito glazbenu) baštinu u Splitu, u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja, u Hrvatskoj kao i na cijelome hrvatskom govornom području, te će, nadamo se, postati organski i sastavni dio Franjevačke obitelji (OFM i OFS) i njihove tradicije u Splitu na Trsteniku.

Split - Trstenik, Blagovijest, 25. ožujka 2017.

Fra Stipe Nimac, OFM
urednik Biblioteke „Ravnokotarski *Cvit*“